

Bánki Éva

Afrikai menyasszony

T. mint Tomi. T. mint Tamás, azaz Tóth Tamás. Akár egy csettintés. Meghallod ezt a nevet, és rögtön elfelejted. Tóth Tamás? Rendszerben, jöjjön, legyen szíves. Száraz, inas ember. T., azaz tartalék. Pedig T. a legjobb futó volt a főiskolán. Kétszázon, nyolcszázon, de akár kétezer méteren is. És nemcsak futásban volt kiváló, hanem asztaliteniszben és röplabdában is. Gyors, erős, elszánt, csak nem eléggé csapatjátékos. Mintha nem éreznék kellően a játszámát.

És olyan öcskös-képző. Az a fajta, aki diploma után rögtön megnősül. Az a fajta, akire a rokonok azonnal rábízák a kulcsot, akit mindenki első látásra becsül. Akinek a felesége az esküvő után tíz hónapra szül – rögtön, gyorsan, komplikációk nélkül.

Aztán az idő csak telik-múlik. Csetlik-botlik.

Első félidő: dühöngés, tolongás, öklelés. Második félidő: dühöngés, tolongás, öklelés. És végül a nő: te nem csaptál oda, te nem eléggé, te nem *úgy*, te nem törődsz velem, te annyi fáradságot sem veszel, te nem akarod eléggé, te nem szeretsz... És *tényleg*. T. mindig csak röviden gratulált a győztesnek, kicsit hajlongott, ígérte, hogy jelentkezik, hogy *igen, igen, majd, majd, meglátjuk...* és máris eloldalgott mindenféle társaságból.

Lehet-e büntetlenül idegennek maradni? T. mellől gyorsan eloldalgott a felesége is, részint mert T. nem *eléggé*, részint mert a kislányuk miatt *túlságosan* is. Mert az első gyermek, a kislányuk, aki az esküvő után gyorsan, rögtön, komplikációk nélkül született, négy éves korában halálos balesetet szenvedett. *Igen, igen*, mesélte a felesége, T. rettenetesen gyászolta a gyereket, ez természetes, de azóta mintha *seholy* lenne... Pedig az ember nem lehet örökké rabja a gyászának! Még egy szülő sem... A szegény Ágika vajon nem örülne, ha az édesanyja legalább egyszer az életben...? Legalább egyetlen egyszer...

T. legyintett. A fia az önkifejezést hajszolta Pesten, a felesége a boldogságot a faluban, majd Kecskeméten, végül ki tudja, merre. Húsz év házasság úgy ért véget, mint egy focimeccs, amit másokkal kínosan összezsúfolódva, a pálya széléről szurkolt végig. A világ összeszűkült a kislány sírja körül, és olyan kicsi lett, hogy T. minden reggel kényelmesen körbeszaladhatott benne. A magányos futás volt az egyetlen, amit még igazán szeretett.

Néhány év eltelt, és T. már félt, hogy örökre jóllakik a távolsággal. Megriadt attól, hogy nem öregszik, hogy nem fárad el, hogy az idő nem fog rajta... Hogy hóban, fagyban, éhgyomorral képes végigkocogni a tanyákat. Hogy elindul minden hajnalban, hogy levegőt vesz a város szélén, fordul egyet a víztorony körül, és végül a reggeli, figyelmeztető csengőre hazaér. *Háromnegyed nyolc, már azt hittük, tanár úr, elkésik.*

Izzadni már nem tudott, régesrég kiszárította a tagjait a távolság, egyetlenegy reggeli óra végtelen lehetőségei. Aztán nem maradt egész napra más, csak kihúzni, megkapálni, rendbe tenni, kicsomózni, összerakni, leosztályozni, aláírni. T. volt a legmegbízhatóbb, a legkorrektebb tanár az iskolában. De hiába volt megbízható és korrekt, ha egyszer elfogytak az iskolából a gyere-

kek: T-nek előbb heti tizenkét tornaórja volt, aztán kilenc, legvégül öt, ehhez jöttek persze a helyettesítések. Ám ahogy az idő telt-múlt, nem volt kit helyettesítenie, előbb a gyerekek, végül a kollégák tűntek el. Az iskola bezárt – ideiglenesen, persze –, de a méz, a málna, a fekete ribizli még mindig jól fizetett.

Enni nem eszik, inni nem iszik, mesélte róla a felesége. Egyetlen szórakozása, hogy reggelente melegítőben futkos körbe-körbe. Persze a kocogás – ha a melegítőt és a cipőt leszámítjuk –, nem kerül semmibe. És neki nem kell nagyon nagy választék a UPC-nél, neki elég egyetlen csatorna, hogy tudja, ki nyerte meg a választást, és hogy hívják a polgármestert. *Előreláthatólag és elégségesen*, így él egy ilyen szerencsétlen. Egy önző ember.

De T. lerázta magáról mások véleményét, és minden reggel átvágta magát a tompaságon. Élete minden napján hajnalban végigrohant a főutcán, átkelt fáradtságon, átszelte az országot, a városban elkanyarodott, olyan sietősen, olyan fegyelmezetten, olyan ruganyos izmokkal, hogy akár beérhetett volna az iskolába az első csengetésre. Rengeteg vágyódás fért abba az érzésbe, hogy az akarata átlóki számtalan keserűségen, rengeteg vágyódás és rengeteg szabadság, de nem volt kiért szaladnia.

Szinte észre sem vette, és ő lett a leggazdagabb ember a faluban. Amíg T. kocogott, nevelgette a palántáit, vagy álmodozott az egyetlen és igaz szerelemről, addig az unokatestvérei ittak és politizáltak, beleborultak az árokba, uzsorakölcsönt vettek fel, fogadtak és vesztek, vagy csak részegen lelövöldözték egymást vadászat közben. Az idő egyenként leszedte őket, mint orvlövész a katonákat a fegyverével. T. mostanában több hagyatéki tárgyalásra járt, mint focimeccsre.

Neked minek az a sok föld? T. nem szólt semmit. De hálásan bólogatott, ha a volt felesége két-három havonta végigsöpört a házon, ha elámította az aggodalmaival, a történeteivel, a *legeslegleg*-ötleteivel, a fiúja legújabb terveivel, vagy ha csak megbombázta a kérdéseivel, hogy a legvégén 30-40 000 Forintot kikuncsorogjon tőle. T. unta a házasságát, de mostanában hálás volt a felesége vörös hajáért, a hadarásáért, a rohangálásért. Zsuzsát egészen megfiatalította a munkanélküliség.

Vagy hajfesték nélkül is túl fiatalok volnánk?, töprengett. Az öregek régen mind bekerítették a házukat. Nem tableteztek, nem facebookoztak, hanem vigyáztak az unokákra, megmetszették a szőlőt, felszedték a krumplit, ógtak-mógtak, mert ezt várták tőlük. De most nem vár el tőlük senki semmit. – Csak azt nem tudom elnézni – kelepelte a felesége –, hogy ilyen egyedül vagy. Hogy te ilyen nagyon-nagyon... Hogy csak az az átkozott futás. Hogy se vége, se hossza....

Pedig esténként T. sem csak a pénzét vagy a kilométereket számolgatta. Diplomás férfiként az interneten is irdatlan távolságokat száguldott végig: néhány hónap alatt megismerkedett a kortárs költészettel, a családállításal, a jógával, a levendulából sült édességekkel, a házi szappanfőzés rejtelmével, a flamenco-zenével, Latin-Amerika történelmével. Összetalálkozott elveszett csoporttársakkal, felfedezett egy gyerekkorban látott rokont Ausztráliában, és egyike lett a sok öregnek, akik verssortól verssorig, üzenettől üzenetig rohangálnak ebben nem létező világban. T. mindenhol ott volt, mindenhol lájkolt, mindenhol regisztrált, mindenkinek boldog születésnapot kívánt, minden üzenetre válaszolt, mindenhol mindenkit számon tartott, de a végén úgy érezte, már csak önmagával levelez. Egyetlen virtuális világpolgárnő sem volt annyira valóságos, mint a tízezreket a kopott táskájába gyűró felesége.

Az érintés hiányzott volna? Nem, T. tulajdonképpen nem szerette, ha bárki is megérintette. Soha nem kívánta, hogy közelébe üljenek, hogy belesóhajtsanak a nyakába, hogy a kezüket rátegyék a kezére – T. csak körbefutni szerette a nőket. Azóta volt jó viszonyban a nejével, hogy az asszony elköltözött tőle. De a valóság hiányzott, a *valóság*, ahol 40-50 000 Ft-ot még életet jelenthet: életet, hajfestéket, gázszámlát, reményt, gondosan kiagyalt hazugságokat, pár magabiztos napot, a következő látogatás reményét. Mert valamit igenis bebizonyított a lánya halála utáni magány: hogy képtelen a súlyát egyik lábáról a másikra lökve, ártatlanul és szabadon, a múltja és a teste fölött lebegve élni.

– A fiúról tudsz valamit? – kérdezgette tőle a telefonban a felesége.

T. dörmögött valamit. Pedig a felesége szerint neki kellett volna számon tartani, hogy a fiuk milyen gépeket vezet, hogy most melyik légitársaságnál szolgál, hogy Amerikában vagy Skandináviában repked, hogy milyen az egészsége, és hogy hogy bírja a sok időeltolódást... Mióta Balázs elszegődött egy külföldi légitársasághoz (a Da-hoz, az US-hez, a KRM-hez – ők már fejben tartani sem tudták) csak nagyon ritkán kaptak tőle üzenetet.

– Azért jó, hogy ő megtalálta a helyét – mondta bizonytalanul a felesége.

T. helybenhagyólag nyögött valamit. Nem különösebben szerette azt a gyermekét, aki kisfiúként csak a magányos sportokban lelt örömet, és aki mostanában csak aludni járt haza a földre. Neki a fecsegő-hadaró, a szülei közt boldogan ide-oda lebbenő kislánya lakott a szívében. – Rettenetes, nem? – szípogetta a felesége. – Talán azért ilyen zárkózott szegény Balázs, mert mi elkövettünk valami szörnyűséget.

T. próbálta magában felidézni a „szörnyűségeket”. Ám nemhogy a szörnyűségek, a fia vonásai is nehezen jutottak az eszébe. És nem azért, mintha a viszonyuk ellenséges lett volna. T. családi életének egyik legszébb, talán egyetlen zavartalan és felemelő emléke volt, ahogy órákon át egyetlen szó nélkül, egymás mellett bicikliznek. – Nyilván boldogul – motyogta a feleségének.

Túlságosan is fiatal a fia, hogy ne legyen maradéktalanul elégedett a felhőkkel.

De ő öreg volt, ő még szeretett volna egyszer női hadarásra és hűtőszekrényajtó-csapkodásra ébredni. Dubai, Stockholm, Tel Aviv, Torontó, Johannesburg, Lima, Pétervár – T. soha életében nem járt egyik csodavárosban sem (egyszer ült repülőn, mikor 79-ben a tantestülettel elutazott Lipcsébe), de most úgy döntött, legyőzi viszolygását a szűk repülőgép-ülésektől, és világot lát.

Afrika, gondolta T. Csakis Afrika. Ahol azok a csapkodós-nevetős, az emberek közt vidáman ide-oda lebbenő nők élnek.

És míg a volt felesége lenőtt hajjú, dauerolt óvónőket, kontaktlencsés APEH-tisztviselőnőket ajánlgatott neki, ő már egy fellegekéből hozott menyasszonyról álmodott. Természetesen józan maradt: soha nem jutott volna eszébe pár dollárért egy gyereklányt vásárolni, vagy válaszolni egy olyan e-mailre, ahol fekete szépségek idős barátok kegyeire áhítoznak: ő egy többgyerekes, derék özvegyasszonyt álmodott magának. Mert egy éhező, de jókedélyű asszony – mondjuk, egy szeretetreméltó, mindig mosolygó, fogyatékos lánygyerekekkel – talán elég sokra értékeli a kényelmet, hogy elviseljen egy kelet-európai sportembert. És nemcsak T. örökös hallgatását, hanem a szótlan és rettenetes kelet-európai teleket.

Na persze egyetlen szó nélkül a világon senkit nem lehet feleségül venni – vagy akit lehet, az T-t úgysem érdekelte. De valamennyit mégiscsak kell kommunikálni, legalább annyit, hogy tudtára adja, hogy megbecsüli, szereti, hogy mikor rendel a gyerekorvos Kecskeméten, vagy hogy ne engedje a lányát a konnektorba nyúlni... T. egészen felkészült Afrika földrajzából, és már futás közben, az otthoni bokrok közt is az ismeretlen folyók zúgásáról álmodozott. Először Malira esett volna a választása – merthogy a szudániak kiváló atléták, ráadásul T. franciául tanult a gimnáziumban –, de a mohamedán hit a maga végtelen bonyodalmaival elriasztotta.

Maradtak hát a törzsi vallások és maradtak hát a napfényes messzeségbe vesző hajdani portugál gyarmatok! A folyóik, a lányaik, az isteneik, a rendhagyó igéik, a virágaik, a furcsa nazálisaik, a szokásaik. Amikor T. Szegeden, egy nyelviskolában szívós sportolóként átverekedte magát a rendhagyó portugál igéken, úgy érezte, már nemcsak egy halott kislányhoz, hanem egy eleven, az emberek közt vidáman ide-oda lebbenő asszonyhoz is tartozik.

És megfogadta, mielőtt a kötőmódba is kellően begyakorolta magát, megrendeli a repülőjegyet Mozambikba.

De mielőtt megnyomta volna a gépén a billentyűt, elgondolkodott. Lehet, hogy a mai, londoni repülőtér forgalmasabb, mint a lipcsei. Mit csinál Londonban, ha elvesznek a bőröndjei? Szóljon egy idegennek? De hát ez maga a borzalom! És ha megérkezik Maputóba, hogy talál szobát, egyáltalán hogy jut be a repülőtérrel a fővárosba? T. már attól rosszul volt, ha Pesten át kellett kelnie a Keletiből a Nyugatiba. Mit csináljon? Utazzon inkább Angolába? De hogy szólítson meg egy jóra való, kisgyerekes anyát, hogy nem AIDS-es-e, és szereti a kelet-európai tornatanárokat?

Nem mert a fiának írni „menyasszony-ügyben”, mert félt, hogy Balázs kineveti. A fiatalok úgy tesznek, mintha minden sokkal, de sokkal könnyebb volna nekik. Őket a nőktől, a jóra való, a rendes nőktől is csak egy csettintés választja el. De hogyan lehetne ezt a csettintést vagy bármi effélét könnyen megtanulni.

Kiírta nagybetűkkel a konyhai hűtőszekrényre: Espero Por Ti. Ellenőrizte a neten is, a szótárban, hogy nem ejtett-e hibát ebben a kicsi portugál mondatba.

Aztán vette a sportcipőjét, és minthogy kisütött a nap, és kicsit meg is könnyebbült, megajándékozta magát egy soron kívüli délutáni futással.